

Граючі ролі дошкільник виконує певну чоловічу чи жіночу функції, тобто відбувається за-
своєння статево рольової поведінки. Ігри хлопчиків більш предметні, галасливі, а ігри дівчаток
більш словесні, спокійні. В іграх дівчатка «доглядають за будинком», «копікуються дітьми», «ви-
ходять заміж»; хлопчики «воюють на війні», «вводять машини», «будують великі споруди». Крім
традиційного погляду на роль чоловіка і жінки в суспільстві в іграх дошкільників закладають : у
хлопчиків – основи духовності: великодушність, надійність, повагу до дівчаток (жінок), а у дів-
чаток – доброту, вірність, повагу до хлопчиків (чоловіків). Для того, щоб подолати розрізненість
між хлопчиками і дівчатками необхідно організувати спільні ігри, під час яких діти могли б
діяти разом, але відповідно до їх статево рольових особливостей.

Визначивши педагогічні умови формування гендерних взаємин дошкільників, забезпе-
чивши комфортне середовище в групі, що передбачає емоційний комфорт кожної дитини, її
підтримку і повагу та врахувавши права на розвиток її індивідуальності на партнерських заса-
дах вихователі знайдуть шляхи розв'язання складних педагогічних ситуацій, грамотно
відповідатимуть на «складні» запитання дітей.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що гендерне виховання є досить важли-
вою складовою загальної соціалізації дитини, тому, що вона займає перші щаблі в осо-
бистісному розвитку хлопчиків і дівчаток.

Література

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»/Упоряд. О.Л. Конок-
ко.К.:Світоч,2008.
2. Градусова Л.В. Гендерная педагогика: учебное пособие/ Л.В. Градусова. – М.: Флинта: Наука,2011.
3. Кулаченко О.В., Молодущкіна І.В. Формування статево рольової поведінки у дошкільників.
4. Терещенко Л. Статеве виховання дитини – обов'язок її батьків // Практичний психолог. – 2015. -
№3. – с.4-8
5. Яценко Т. Досліджуємо рівень сформованості гендерних уявлень у дошкільників //Практичний пси-
холог. – 2015. №3.- с.9-13.

**Доцент кафедри дошкільної освіти,
кандидат педагогічних наук
Криворізький педагогічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Недодатко Наталя Григорівна**

ДО ПИТАННЯ ПРО ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

За всіх часів, у всіх народів підрастаючому поколінню передавалися знання про сім'ю,
устрій родинного життя, виконання подружніх і батьківських ролей. Адже з родини йде життя
людини, і її стабільність завжди визначала і визначає міцність народу і держави.

Тривалий час формуванню людини як представника певної статі надавалося дуже мало ува-
ги. Це позначилося на зниженні віку початку неповнолітніми статевого життя, що супровод-
жується зростанням кількості штучного переривання вагітності (за останніми даними: із 100
випадків вагітності - 62 переривається), розширення діапазону венеричних захворювань, по-
явою серед школярів численної армії матерів-одиночок. Тривожить і статистика насильств,
скоєних на сексуальному ґрунті, зростання інтересу до порнопродукції, низький рівень освіче-
ності в питанні сексуальної культури, стає більше кризових сімей.

Поняття «гендер» означає стать як соціальне явище, як усе те соціальне, що утво-
рюється над біологічною статтю, характеризує схожості чи відмінності чоловіків та жінок у
соціальних ролях, способі життя, моделях поведінки, намірах і прагненнях, нормах і очіку-

вання. Гендер – це сукупність соціальних і культурних норм, виконання яких вимагає суспільство від особистості в залежності від її біологічної статі в певному суспільстві впродовж певного періоду.

Гендерне виховання являється невід'ємною частиною морального виховання і пов'язане з рядом педагогічних і спеціальних медичних проблем. Все, що виховує цілісну особистість, здатну усвідомити соціальні і моральні норми, свої фізіологічні і психологічні особливості і завдяки цьому встановлювати оптимальні відношення з людьми своєї і протилежної статі, визначає мету гендерного виховання. Воно повинно допомогти особистості, що розвивається усвідомити роль хлопчика чи дівчинки, юнака чи дівчини, а в подальшому – ролі чоловіка чи дружини, батька чи матері у відповідності з суспільно-моральними принципами і гігієнічними вимогами.

Якщо, у відповідності з віком, діти отримують правильні відомості про розвиток статевих ознак, то це зменшуватиме невігластво, сором'язливість, заборонність і таємничість в питаннях, які відносяться до цих проявів.

Правильно організоване статеве виховання покликане запобігти виникненню у дітей шкідливих звичок і передчасному пробудженні статевого потягу, допоможе пристосуватися до зрілості, що наближається, полегшить пов'язане з нею переживання. Поруч з цим вселяє відповідальність за взаємовідносини з людьми протилежної статі, попереджує виникнення можливих конфліктів у майбутньому подружньому житті.

Найголовнішими завданнями у гендерному вихованні дітей мають стати:

- формування статево-рольової поведінки дівчинки чи хлопчика;
- формування статевої ідентичності – усвідомлення і прийняття людиною своєї належності до певної статі;
- кожен період навчання і виховання дитини має стати сходинкою у розвитку психофізичних якостей, здібностей та навичок, необхідних для успішного виконання статевих ролей особистості в родинному та суспільному житті.

Зміст гендерної освіти ґрунтується на таких принципах:

- об'єктивність і науковість у висвітленні питань, пов'язаних з репродуктивною функцією людини, інтимними стосунками (з позиції усталених законів природи і суспільства);
- формування позитивного ставлення до проблем людської сексуальності; культу сім'ї, особистого щастя – як невід'ємних від почуттів дружби, кохання, піклування про ближнього;
- доступність інформації віковим можливостям дітей, з огляду на індивідуальні та соціальні умови їхнього розвитку, набутого досвіду;
- широке використання різних видів народної творчості, надбавь народної педагогіки, традицій у вихованні сім'янина, ставлення до родини, кохання, материнства та батьківства як до великих цінностей у житті людини;
- виключення елементів сексуальної стимуляції поведінки дитини;
- природність поведінки дорослих і авторитетність джерела сексуальної освіти;
- послідовність і системність статевої освіти, наступність у подачі інформації з урахуванням основних вікових періодів психічного розвитку особистості.

Довіра – обов'язкова умова будь-якого виховання. Вихователь – не сторонній спостерігач, а людина, яка в свій час вирішувала подібні питання і переживала подібні труднощі. Недопустимі постійні намагання проникнути у інтимне життя дитини, слідкувати за нею, відкривати листи, вишукувати особисті щоденники і т.п. Все це спонукає до тих форм поведінки, яких намагаються уникнути.

Головна рушійна сила розвитку дітей дошкільного віку – намагання пізнання нового і потяг до спілкування. Вони проявляються в типових формах поведінки: орієнтації, пізнанні і

наслідуванні, взаємовідношенні з оточуючими, гри. Дитина засвоює образ свого тіла, звекає до свого образу в дзеркалі, порівнює себе з іншими. Основний соціальний вплив у цьому віці мають батьки. Їх приклад демонструє не лише права, а й обов'язки. Тому великого значення набуває робота з батьками у цьому напрямку.

Бесіди, розповіді, казки відкривають великі можливості для закладення основ моральної свідомості. Гра практично заповнює весь рухливий час дитини. Саме в грі проявляються фантазії дитини, формуються її інтереси (у хлопчиків – до техніки, воєнних подій, з елементами суперництва, перемог і поразок; у дівчаток – ляльки, ігри тихіші, пов'язані з природою, естетичним оформленням).

До семи років діти знають про роль батька і матері в сім'ї. Мають поняття про вагітність 25% хлопчиків і 17% дівчаток, статевий акт – кожний п'ятий хлопчик і кожна десята дівчинка, мастурбацію й інші подібні явища – 7% хлопчиків і 2% дівчаток. Онанізм відзначається у 2,5% хлопчиків і 5% дівчаток. У 50% дітей спостерігається ігри із взаємним роздяганням. Вчені стверджують, що в ранні роки життя в самій сексуальності немає нічого патологічного. Треба ці прояви знати і правильно до них відноситись.

Дошкільне дитинство – це вік первинної статевої соціалізації, остаточне усвідомлення своєї статевої належності. Це вік набуття досвіду наслідування зразків поведінки, ідентичної статевої належності, а також ігрової діяльності, що імітує фемінні (жіночі) та маскуліні(чоловічі) професійні якості і вміння. Тому виховна робота має бути спрямована на засвоєння нормативних основ поведінки хлопчика чи дівчинки, набуття певного емоційного досвіду міжстатевого спілкування.

Самосвідомість у дитини виникає дуже рано, елементарні прояви її пов'язують із виникнення мови, з отим моментом, коли вперше вона заявляє: «Я», «Я сам». Ось чому так важливо з перших років виховання дитини дбати про самоусвідомлення її як представника конкретної статі (чоловічої чи жіночої).

Вчені називають різні фактори, які негативно впливають на формування статевої поведінки дитини:

- виховання дітей в неповних сім'ях, де відсутній батько, відсутній зразок чоловічої ролі;
- батько є, але його роль другорядна;
- різка перевага представників протилежної статі та інші.

Психологи вважають, що саме ці причини несприятливі для формування адекватної статевої ролі у дітей. І цілком ймовірно, що неправильна статева ідентифікація – це ускладнений варіант незасвоєної статевої ролі.

Можна назвати такі медико-педагогічні рекомендації щодо гендерного виховання дітей дошкільного віку:

- дотримання режимно-гігієнічних рекомендацій (сон в окремій кроватці, у просторому одязі, без надмірних пестощів перед сном);
- сприятливий психологічний клімат в сім'ї, взаємини партнерства і довіри між дорослими, дорослими і дітьми;
- природне, спокійне відношення до тілесних відправлень. Немає потреби підкреслювати скромність і непристойність голого тіла (сексуальний інтерес викликається іншими причинами);
- будь-яка фіксація уваги дитини на її сексуальності - виключена.

Розбещують дитину не знання, а навпаки, незнання і сутички з аморальними формами поведінки дорослих!

Література

1. Бекірова Н., Заредінова Е., Реалізація гендерного виховання в дошкільному навчальному закладі / Н.Бекірова, Е.Заредінова // Гендерна парадигма освітнього простору / За заг.ред. Т.О. Дороніної – Кривий Ріг: ВЦ КПІ ДВНЗ «КНУ» - 2015-Вип.1. – С. 77-81.

2. Вихователю про психологію та педагогіку сексуального розвитку дитини: наук.-метод. зб. /за ред.. Т.В.Говорун. – Київ: Інститут змісту і методів навчання, 1996. – 168с.
3. Жила В.В. / В.В. Жила, Ю.И. Кушнірук. Гармонія у дисгармонії інтимної життя. – Київ: Здоров'я, 1990. – 80с.
4. Карнаух Л. Гендерні взаємини в родині як чинник соціалізації дітей дошкільного віку. //Л.Карнаух // Гендерна парадигма освітнього простору/ За заг.ред. Т.О. Дороніної – Кривий Ріг: ВЦ КПІ ДВНЗ «КНУ» - 2015-Вип.1. – С. 98-101.
5. Кобылецкая В. О мальчиках и девочках / В.Кобылецкая, А.Ячевский; [пер. с польск.] – Москва: Профиздат, 1991. – 128с.
6. Мороз В. Сучасні підходи до гендерного виховання дітей /В.Мороз, Т.Упур // Дитячий садок. -2012. - №21-23. – С.22-23. Тайны двоих: Сб. /Сост. С.Агарков. Предисл. Т.Васильченко. – Москва: Молодая гвардия, 1990. – 270с. -/Компас/.
7. Трутнев И.А. О семье и браке. / И.А.Трутнев Н.М., Ходаков Н.М. – Москва: изд-во Медицина, 1966. – 142с.

Вихователь-методист
Криворізький дошкільний
навчальний заклад №113
Ніколайчук Н.

ВПЛИВ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ НА ОРГАНІЗАЦІЮ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДНЗ

У статті розглянуто проблему запровадження моделі гендерного виховання в освітньо-виховний процес дошкільного закладу, яка дозволяє педагогам переглянути традиційний підхід до виховання хлопчиків і дівчаток, вибудувати процес виховання з урахуванням гендерних особливостей вихованців, сучасних соціокультурних потреб суспільства і сучасної педагогічної реальності, що стає важливим фактором ефективного навчання та виховання.

Ключові слова: *гендерне виховання, гендер, гендерна соціалізація, статеве виховання.*

Постановка проблеми. Актуальність гендерного виховання на даний момент величезна, так як один з його напрямків враховує те, що сучасне суспільство категорично проти того, щоб чоловіки і жінки мали лише переваги за своїми статевими ознаками. Гендерне виховання в дошкільному закладі направлене на те, щоб хлопчики демонстрували не тільки непохитну волю і м'язи, а проявляли б доброту, чуйність, вміли демонструвати турботу по відношенню до інших людей, поважали рідних і близьких. А дівчатка (в майбутньому жінки) вміли б проявити себе, збудувати кар'єру, і при цьому не втратити свою жіночність. Здавалося б, що гендерне виховання в сім'ї налагоджено з народження. Адже, як тільки батьки дізнаються стать своєї майбутньої дитини, вони починають готуватися і морально і фізично до появи або хлопчика, або дівчинки. Купують речі за кольором, іграшки. Але гендерне виховання не має нічого спільного зі стереотипами: дитячі прогулянкові коляски у хлопчиків темні, а у дівчаток рожеві. Різностатеве виховання в дитячому садку багато в чому спирається на індивідуальні особливості конкретної дитини, залежатиме від тих прикладів поведінки жінок і чоловіків, з якими малюк постійно стикається в сім'ї. Багато батьків сподіваються на цей виховний момент і вважають, що більше нічого робити не потрібно. Діти і так скопіюють автоматом кожен свою гендерну роль. Проблема полягає в тому, що найчастіше, сучасним дітям складно виховати себе самим. Оскільки, наприклад, тато рідко буває вдома, або взагалі відсутній, а мама асоціюється відразу з двома статями.